

Na osnovu člana 16., 61. stav (1) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), članova 14. stav (1) i stav (3) tačka a), 56. i 57. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/09) generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, donio je

PRAVILNIK

O PRUŽANJU ZEMALJSKIH USLUGA NA AERODROMIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I – OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom utvrđuju se uslovi koje treba da ispunjava pravno ili fizičko lice za dobijanje dozvole za pružanje zemaljskih usluga, uslovi koje treba da ispunjava zračni prevoznik za dobijanje dozvole za pružanje usluga za sopstvene potrebe da obavlja jednu ili više usluga pružanja zemaljskih usluga, vrste pružanja zemaljskih usluga koje se pružaju aerodromu koji se koristi za komercijalni zračni saobraćaj, uslovi pod kojima se izdaje, mijenja, ukida ili privremeno ukida dozvola za pružanje zemaljskih usluga i dozvola za samostalno obavljanje usluga, vrijeme na koje se ove dozvole izdaju, usluge kod kojih može da se ograniči broj njihovih pružalaca, uslovi pod kojima pojedine usluge mogu da se izuzmu od samostalnog obavljanja usluga, uslovi pod kojima može da se ograniči broj pružalaca usluga, mjerila i postupak izbora pružaoca usluga i uslovi pod kojima se ograničava broj zračnih prevoznika koji imaju pravo na samoopsluživanje.
- (2) Ovim Pravilnikom propisuje se pružanje pružanje zemaljskih usluga na aerodromima na teritoriji Bosne i Hercegovine, koji su otvoreni za komercijalni zračni prevoz.
- (3) Popis zemaljskih usluga iz stava 2. ovog člana sadržan je u Dodatku I ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.
- (4) Ovaj Pravilnik je u vezi sa primjenom članova 56. i 57. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 39/09).

Član 2.

(Definicije)

U smislu ovog Pravilnika, pojmovi koji se koriste, imaju sljedeće značenje:

- a) "aerodrom" označava unaprijed definirano područje na kopnu ili vodi (uključujući sve objekte, instalacije i opremu) namjenjeno za sletanje, poletanje i kretanje vazduhoplova u bilo kojem dijelu ili cjelini;
- b) "ECAA sporazum" označava multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije Privremene Uprave Ujedinjenih Nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Saveta Bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;
- c) "korisnik aerodroma" (*airport user*) označava fizičku ili pravnu osobu odgovornu za prevoz putnika, pošte i/ili tereta zračnim putem od ili do dotičnog aerodroma;
- d) "pružatelj zemaljskih usluga" (*supplier of groundhandling services*) označava svaku fizičku ili pravnu osobu koja trećim stranama pruža jednu ili više kategorija zemaljskih usluga;
- e) "samostalno obavljanje usluga" (*self-handling*): označava situaciju u kojoj korisnik aerodroma izravno obavlja sam za sebe jednu ili više kategorija zemaljskih usluga i za pružanje takvih usluga ne zaključuje nikakav ugovor s trećom stranom; u smislu ove definicije korisnici aerodroma ne smatraju se između sebe trećim stranama ako:
 - 1) jedan od njih ima većinski udio u vlasništvu drugog, ili
 - 2) jedno te isto tijelo ima većinski udio u vlasništvu oba;
- f) "upravno tijelo aerodroma" (*managing body of the airport*): označava tijelo koje, pored drugih aktivnosti ili ne, prema nacionalnom zakonu ili propisima ima za cilj rukovođenje i upravljanje infrastrukturom aerodroma, te koordinaciju i nadzor djelatnosti različitih operatera u dotičnom aerodromu ili sustavu aerodroma;
- g) "zemaljske usluge" (*groundhandling services*): označavaju usluge koje se pružaju korisnicima aerodroma na aerodromima opisanim u Dodatku I ovog Pravilnika;

POGLAVLJE II – PRUŽANJE ZEMALJSKIH USLUGA

Član 3.

(Pružanje zemaljskih usluga)

(1) Zemaljske usluge iz člana 1. ovog Pravilnika mogu pružati:

- a) upravno tijelo aerodroma,

b) korisnici aerodroma (samostalno obavljanje zemaljskih usluga),

c) pružatelji zemaljskih usluga.

(2) Odredbe člana 8. stav (1) ovog Pravilnika koje se odnose na kategorije usluga, osim onih spomenutih u članu 8. stav (2), vrijede za sve aerodrome bez obzira na njihov obim prometa.

(3) Odredbe ovog Pravilnika, koje se odnose na kategorije zemaljskih usluga, navedene u članu 8. stav (2), primjenjuju se na sve aerodrome na teritoriji Bosne i Hercegovine čiji godišnji promet nije manji od milion putnika ili 25 000 tona tereta.

POGLAVLJE III – UPRAVNO TIJELO AERODROMA

Član 4.

(Upravno tijelo aerodroma)

(1) Kada aerodromom upravljaju dva ili više tijela, za potrebe ovoga Pravilnika svako od tih tijela smatrat će se dijelom upravog tijela aerodroma.

(2) Kada jedno tijelo upravlja s više aerodroma, za potrebe ovoga Pravilnika svaki od tih aerodroma smatrat će se izdvojenom cjelinom.

(3) Za osiguravanje provođenja odredaba ovoga Pravilnika, nadležno tijelo je BHDCA, sa nadležnostima koje su propisane ovim Pravilnikom.

Član 5.

(Razdvajanje računa)

(1) Kada upravno tijelo aerodroma, korisnik aerodroma ili pružatelj zemaljskih usluga pruža zemaljske usluge, mora potpuno razdvojiti račune (konta) za djelatnost zemaljskih usluga od računa za svoje druge djelatnosti, u skladu s važećom komercijalnom praksom.

(2) Godišnji finansijski izvještaj nezavisnog ovlaštenog revizora mora sadržavati njegovu izjavu o tome da li je izvršeno razdvajanje računa (konta) iz stava (1) ovog člana i, u slučaju kada upravno tijelo aerodroma pruža zemaljske usluge, da nema finansijskih tokova između djelatnosti zemaljskih usluga i njegovih drugih djelatnosti.

(3) Razdvajanje računa (konta) iz stava (1) ovog člana podrazumijeva razdvajanje svih prihoda i rashoda koji se odnose na pružene zemaljske usluge, od prihoda i rashoda drugih djelatnosti.

(4) Nepostojanje finansijskih tokova iz stava (2) ovog člana podrazumijeva odsustvo prelijevanja novčanih sredstava između aktivnosti pruženih zemaljskih usluga i drugih aktivnosti.

(5) Izvještaj revizora iz stava (2) ovog člana podnosi se BHDCA u roku koji nije duži od 6 mjeseci od završetka prethodne finansijske godine.

POGLAVLJE IV – KOMITET KORISNIKA AERODROMA

Član 6.

(Komitet korisnika aerodroma)

(1) Komitet korisnika aerodroma mora biti formiran za svaki aerodrom na koji se primjenjuju odredbe ovoga Pravilnika.

(2) Svi korisnici aerodroma imaju pravo biti u Komitetu ili, ako tako žele, mogu u njemu biti predstavljeni kroz organizaciju određenu za tu svrhu.

(3) Komitet korisnika aerodroma mora donijeti Poslovnik o radu Komiteta.

(4) Komitet korisnika aerodroma formirat će upravno tijelo aerodroma u roku od 3 (tri) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

POGLAVLJE V – PRUŽATELJI ZEMALJSKIH USLUGA

Član 7.

(Slobodan pristup tržištu usluga zemaljskih usluga)

(1) Pružateljima zemaljskih usluga omogućit će se slobodan pristup tržištu radi pružanja jedne ili više zemaljskih usluga iz Dodatka I ovog Pravilnika.

(2) Pružatelj zemaljskih usluga može biti pravna ili fizička osoba registrirana za pružanje zemaljskih usluga, s poslovnim sjedištem na teritoriji države potpisnice ECAA Sporazuma.

(3) Operator aerodroma dužan je da im omogući pružanje zemaljskih usluga pod uslovima koji su određeni ovim pravilnikom.

(4) Iznimno od stava (1) ovog člana, BHDCA, može ograničiti broj pružatelja sljedećih kategorija zemaljskih usluga na:

a) rukovanje s prtljagom,

b) rukovanje na stajanci,

c) rukovanje gorivom i mazivom,

d) rukovanje s teretom i poštom u pogledu fizičkog rukovanja teretom i poštom, bilo pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog terminala i zrakoplova.

(5) Pružanje zemaljskih usluga mora biti dopušteno najmanje jednom pružatelju zemaljskih usluga kojim direktno ili indirektno ne upravlja:

a) upravno tijelo aerodroma;

b) korisnik aerodroma koji je prevezao više od 25% putnika ili tereta na tom aerodromu, u godini koja prethodi godini u kojoj su ti pružatelji odabrani; c) subjekat koji upravlja ili je kontroliran od subjekata iz tačaka a) i b) ovog stava.

(6) Kada je broj pružatelja zemaljskih usluga ograničen u skladu sa stavom (4) ovog člana, korisniku aerodroma, bez obzira kojim dijelom aerodroma se koristi, mora za svaku od kategorija zemaljskih usluga podvrgnutih ograničenju biti omogućen efektivan izbor između najmanje dva pružatelja zemaljskih usluga pod uslovima iz stava (4) i (5) ovog člana.

(7) Ukoliko se broj pružatelja zemaljskih usluga ograniči u skladu sa stavom (4) ovog člana, o toj odluci bit će obaviješteno upravno tijelo aerodroma, a odluka će biti objavljena na internetskim stranicama aerodroma na koju se odluka o ograničenju odnosi te će biti dostupna svim zainteresiranim korisnicima aerodroma.

Član 8.

(Samostalno obavljanje zemaljskih usluga)

(1) Korisnik aerodroma može obavljati sam za sebe jednu ili više kategorija zemaljskih usluga, a u skladu sa članom 1. ovog Pravilnika.

(2) Iznimno od stava (1) ovoga člana, na aerodromima čiji godišnji promet nije manji od miliona putnika ili 25 000 tona tereta, na zahtjev upravnog tijela aerodroma BHDCA može ograničiti broj korisnika aerodroma koji žele samostalno obavljati sljedeće kategorije zemaljskih usluga, ali taj broj ne može biti ograničen na manje od dva korisnika aerodroma:

a) rukovanje s prtljagom,

b) rukovanje na stajanci,

c) rukovanje gorivom i mazivom,

d) rukovanje s teretom i poštom u pogledu fizičkog rukovanja teretom i poštom pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog terminala i zrakoplova.

(3) Zahtjev iz stava (2) ovog člana mora sadržavati:

- a) naznaku za koju od kategorija iz stava (2) ovog pravilnika se traži ograničenje,
- b) razloge kojima se to ograničenje opravdava, te
- c) plan odgovarajućih mjera za prevladavanje navedenih razloga za ograničenje.

(4) Ograničenje iz stava (2) ovog člana ne smije:

- a) nepotrebno narušavati ciljeve ovoga Pravilnika,
- b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i
- c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(5) Ukoliko se broj korisnika aerodroma koji žele samostalno obavljati zemaljske usluge ograničiti u skladu sa stavom (2) ovog člana, samostalno obavljanje odgovarajućih zemaljskih usluga bit će dopušteno u skladu sa članom 13. ovog Pravilnika onim korisnicima aerodroma koji su u prethodnoj kalendarskoj godini prevezli najveći broj putnika na/sa aerodroma na kojoj žele organizirati samostalno obavljanje zemaljskih usluga.

(6) BHDCA može bilo kad, ali u svakom slučaju svake tri godine, ponovno ispitati listu odobrenih korisnika aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge na osnovu kriterija broja prevezenih putnika u prethodnoj kalendarskoj godini. Ako ponovno ispitivanje liste pokaže da postoji novi zainteresirani korisnik aerodroma koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge sa većim brojem prevezenih putnika, tada će, najkasnije šest mjeseci nakon ispitivanja liste, već odobreni korisnik aerodroma koji samostalno obavlja zemaljske usluge sa najmanjim brojem prevezenih putnika biti zamijenjen tim novim korisnikom aerodroma koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge.

(7) Ukoliko se broj korisnika aerodroma koji žele samostalno obavljati zemaljske usluge ograničiti u skladu sa stavom (2) ovog člana, o toj odluci bit će obaviješteno upravno tijelo aerodroma, a odluka će biti objavljena na internet stranici aerodroma na koju se odluka o ograničenju odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim korisnicima aerodroma.

(8) Protiv odluke BHDCA iz stava (2) ovog člana, koja je konačna u upravnom postupku, može se pokrenuti upravni spor.

Član 9.

(Centralizirana infrastruktura)

(1) Centraliziranom infrastrukturom koja se koristi za pružanje zemaljskih usluga, čija kompleksnost, troškovi ili utjecaj na okoliš ne dopuštaju podjelu ili dupliranje, kao što su sistemi za sortiranje prtljage, odmrzavanje, pročišćavanje vode i distribuciju goriva, upravlja upravno tijelo aerodroma ili drugo tijelo koje BHDCA odredi da može upravljati tom infrastrukturom.

(2) Osim centralizirane infrastrukture iz stava (1) ovog člana, i drugi objekti aerodroma mogu se proglasiti centraliziranom infrastrukturom, imajući na umu postojeća ograničenja raspoloživog prostora i kapaciteta na toj aerodromu.

(3) Zahtjev za proglašavanjem određene infrastrukture na aerodromu centraliziranom, BHDCA-u podnosi tijelo koje upravlja tom infrastrukturom.

(4) Zahtjev iz stava (3) ovog člana mora sadržavati:

- a) naziv i namjenu infrastrukture za koju se traži da bude proglašena centraliziranom,
- b) specifična ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta kojima se taj zahtjev opravdava, te
- c) izrađen plan odgovarajućih mjera za prevladavanje tih ograničenja kojima se zahtjev opravdava, kada je to moguće.

(5) Odluku o proglašavanju određene infrastrukture na aerodromu centraliziranom donosi BHDCA.

(6) Odluka iz stava (5) ovog člana ne smije:

- a) nepotrebno narušavati ciljeve ovoga Pravilnika,
- b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i
- c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(7) O odluci o proglašavanju određene infrastrukture na aerodromu centraliziranom bit će obaviješteno upravno tijelo aerodroma, a odluka će biti objavljena na internet stranici aerodroma na koju se odluka odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima aerodroma.

(8) Upravno tijelo aerodroma ili tijelo koje upravlja centraliziranom infrastrukturom, obavezni su osigurati slobodan pristup centraliziranoj infrastrukturi, te transparentno, objektivno i nediskriminirajuće korištenje te infrastrukture svim pružateljima zemaljskih usluga i svim korisnicima aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge, unutar ograničenja propisanih ovim Pravilnikom.

POGLAVLJE VI – IZUZEĆA

Član 10.

(Izuzeća)

(1) Zbog specifičnih ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta, koja posebno proizlaze iz zagušenosti i stupnja iskorištenosti prostora, upravno tijelo aerodroma može pisanim putem zatražiti od BHDCA da:

a) ograniči broj pružatelja jedne ili više kategorija onih zemaljskih usluga koje nisu navedene u članu 7. stav (2) ovoga Pravilnika. U tom slučaju primjenjivat će se odredbe člana 7. stav (3) i (4) ovoga Pravilnika,

b) ograniči obavljanje jedne ili više zemaljskih usluga iz člana 7. stav (3). ovog Pravilnika na samo jednog pružatelja zemaljskih usluga,

c) ograniči broj korisnika aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge za obavljanje kategorija onih zemaljskih usluga koje nisu navedene u članu 8. stav (2) ovog Pravilnika, na dva korisnika aerodroma. U tom slučaju primjenjivat će se odredbe člana 8. stav (5) ovog Pravilnika.

d) zabrani samostalno obavljanje zemaljskih usluga ili ga ograniči na jednog korisnika aerodroma, za usluge iz člana 8. stav (2) ovog Pravilnika.

(2) BHDCA može odobriti zahtjev za izuzeće iz stava (1) ovog člana.

(3) Za svako izuzeće iz stava (1) ovoga člana:

a) mora biti naznačeno za koju je kategoriju zemaljskih usluga odobreno,

b) moraju biti navedena specifična ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta kojima se to izuzeće opravdava, te

c) mora biti izrađen plan odgovarajućih mjera za prevladavanje ograničenja.

(4) Izuzeća iz stava (2) ovog člana ne smiju:

a) nepotrebno narušavati ciljeve ovoga pravilnika,

b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i

c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(5) Izuzeća za slučajeve iz stava (1) tačaka a), c) i d) ovoga člana ne smiju trajati duže od tri godine. Ako se pojavi novi zahtjev za izuzećem osnovan na drugim razlozima u odnosu na prethodni zahtjev BHDCA mora, najkasnije tri mjeseca prije isteka roka na koje je izuzeće odobreno, odlučiti o novom zahtjevu, te postupati u skladu s odredbama ovog člana.

(6) Izuzeća za slučaj iz stava (1) tačke b) ovoga člana ne smiju trajati duže od dvije godine.

(7) O odluci o izuzeću iz stava (2) ovog člana bit će obaviješteno upravno tijelo aerodroma i , a odluka će biti objavljena na internet stranici aerodroma na koju se izuzeće odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima aerodroma.

POGLAVLJE VII – ODABIR PRUŽATELJA ZEMALJSKIH USLUGA

Član 11.

(Odabir pružatelja zemaljskih usluga)

(1) Kada je broj pružatelja zemaljskih usluga ograničen na osnovu člana 7. stav (3) i člana 10. ovog Pravilnika, pružatelji zemaljskih usluga biraju se na osnovu javnog poziva koji se objavljuje u barem jednim dnevnim novinama u Bosni i Hercegovini i Službenom glasniku Bosne i Hercegovine. Svaki pružatelj zemaljskih usluga koji je registriran za pružanje zemaljskih usluga, s poslovnim sjedištem na teritoriji države potpisnice ECAA Sporazuma može se prijaviti na javni poziv.

(2) Raspisivanje i provođenje postupka javnog poziva, te odabir pružatelja zemaljskih usluga obavlja upravno tijelo aerodroma nakon konsultacija s Komitetom korisnika aerodroma, pod uslovom da upravno tijelo aerodroma:

- a) ne pruža istovjetne kategorije zemaljskih usluga,
- b) nema direktnu ili indirektnu kontrolu nad bilo kojim pružateljem takvih usluga i
- c) nema vlasnički udio kod tih pružatelja zemaljskih usluga.

(3) Ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz stava (2) tačaka a), b) i c) ovoga člana, BHDCA utvrđuje uslove javnog poziva i kriterije odabira nakon konsultacija sa Komitetom korisnika aerodroma, raspisuje javni poziv, prikuplja ponude i obavlja odabir pružatelja zemaljskih usluga iz stava (1) ovog člana nakon konsultacija s Komitetom korisnika aerodroma i upravnim tijelom aerodroma.

(4) Javni poziv mora biti raspisan najkasnije dva mjeseca nakon što aerodrom dostigne nivo iz člana 1. stav (3) ovog Pravilnika.

(5) Kriteriji odabira moraju biti odgovarajući, objektivni, transparentni i nediskriminirajući i između ostalog moraju uključivati standardne i tehničke specifikacije koje su utvrđene za taj aerodrom.

(6) Nakon utvrđivanja kriterija odabira, objavljuje se javni poziv koji sadrži minimalno:

- a) kategorije usluga za koje se objavljuje javni poziv,
- b) uslove kojima mora udovoljavati pružatelj zemaljskih usluga, a koji se odnose na:
 - 1) zadovoljavajuće iskustvo,
 - 2) stabilnu finansijsku situaciju,
 - 3) odgovarajuću organizaciju,
 - 4) dovoljno pokriće osiguranja odgovornosti iz djelatnosti,
 - 5) zaštitu i sigurnost uređaja, zrakoplova, opreme i osoblja,

6) zaštitu okoliša i

7) udovoljavanje odgovarajućim propisima s područja socijalne politike.

c) razdoblje na koje će pružatelj zemaljskih usluga biti odabran,

d) kriterije odabira,

e) rok za podnošenje ponuda,

f) rok za donošenje odluke o biraju, i

g) uputu o pravnom lijeku.

(7) Pružatelji zemaljskih usluga biraju se na rok od najviše sedam godina.

(8) Protiv odluke o izboru pružatelja zemaljskih usluga iz stava (2) i (3) ovoga člana, nezadovoljna stranka može uputiti žalbu BHDCA u roku od 15 dana od dana prijema odluke o biraju. BHDCA odlučuje o žalbi. Protiv odluke BHDCA, koja je konačna u upravnom postupku, može se pokrenuti upravni spor.

(9) Zemaljske usluge može pružati i samo upravno tijelo aerodroma, a da se za to ne provede postupak utvrđen odredbama ovoga člana, ako je upravno tijelo aerodroma jedan od pružatelja tih zemaljskih usluga. Upravno tijelo aerodroma može bez provođenja postupka utvrđenog odredbama ovoga člana, za pružanje zemaljskih usluga u tom aerodromu ovlastiti neku drugu pravnu osobu pod uslovom da:

a) upravno tijelo aerodroma ima direktnu ili indirektnu kontrolu nad tom pravnom osobom ili

b) ta pravna osoba ima direktnu ili indirektnu kontrolu nad upravnim tijelom aerodroma.

(10) Ako pružatelj zemaljskih usluga prestane obavljati te aktivnosti prije isteka roka na koje je odabran, provest će se postupak za odabir novoga pružatelja zemaljskih usluga u skladu s odredbama ovoga člana. BHDCA može, na prijedlog upravnog tijela aerodroma, zahtijevati od pružatelja zemaljskih usluga da osigura kontinuitet pružanja zemaljskih usluga na potrebno razdoblje, u slučaju da se taj pružatelj zemaljskih usluga odluči povući s tržišta.

(11) Komitet korisnika aerodroma mora biti obaviješten o rezultatu postupka javnog poziva iz ovoga člana.

Član 12.

(Odobrenje)

(1) Za kategorije zemaljskih usluga za koje broj pružatelja zemaljskih usluga nije ograničen, kao i za samostalno obavljanje zemaljskih usluga u skladu sa članom 8. ovoga Pravilnika, pružatelj zemaljskih usluga i korisnik aerodroma koji samostalno obavlja zemaljske usluge, ako su

registrirani za pružanje zemaljskih usluga, može započeti s obavljanjem tih usluga nakon što dobije odobrenje od BHDCA.

(2) Odobrenje iz stava (1) ovoga člana izdaje se na pisani zahtjev pružatelja zemaljskih usluga ili korisnika aerodroma koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge. Kriteriji za to odobrenje moraju se odnositi na standardne i tehničke specifikacije koji su utvrđeni za taj aerodrom, zadovoljavajuće iskustvo, stabilnu finansijsku situaciju, odgovarajuću organizaciju, dovoljno pokriće osiguranja odgovornosti iz djelatnosti, na zaštitu i sigurnost uređaja, zrakoplova, opreme i osoblja, na zaštitu okoliša i udovoljavanje odgovarajućim propisima s područja socijalne politike.

(3) Kriteriji iz stava (2) ovoga člana moraju udovoljavati sljedećim načelima:

a) moraju se primijeniti na nediskriminirajući način na različite pružatelje zemaljskih usluga i korisnike aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge,

b) moraju odražavati cilj kojemu su namijenjeni,

c) ne smiju u praksi ograničiti pristup tržištu ili slobodu samostalnog obavljanja zemaljskih usluga ispod nivoa propisanog odredbama ovoga pravilnika.

(4) BHDCA će, najkasnije tri mjeseca nakon stupanja na snagu ovoga Pravilnika, detaljnije definirati kriterije iz stava (2) ovoga člana na odgovarajući način za aerodrome na koje se primjenjuju odredbe ovoga Pravilnika. Ti kriteriji moraju biti dostupni.

(5) Zainteresirana stranka bit će na zahtjev obaviještena o proceduri za dobivanje odobrenja.

(6) Odobrenje može biti uskraćeno ili ukinuto jedino ako pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik aerodroma koji samostalno obavlja zemaljske usluge vlastitim postupcima ne udovoljava kriterijima iz stava (2) ovog člana. Razlozi za uskraćivanje ili ukidanje odobrenja moraju se saopštiti pružatelju zemaljskih usluga ili korisniku aerodroma koji samostalno obavlja zemaljske usluge.

(7) O davanju odobrenja, odnosno o uskraćivanju ili ukidanju odobrenja bit će obaviješteno i upravno tijelo aerodroma.

(8) Svaka strana koja ima pravni interes može uložiti prigovor na kriterije iz stava (2) ovog člana koje definira BHDCA. O prigovoru odlučuje generalni direktor BHDCA.

(9) Svaka strana koja ima pravni interes može, u roku od 15 dana od dana prijema odluke o davanju odobrenja, odnosno o uskraćivanju ili ukidanju odobrenja, protiv te odluke pokrenuti upravni spor.

POGLAVLJE VIII – KONSULTACIJE

Član 13.

(Konsultacije)

(1) Postupak konsultacija u vezi s primjenom ovoga Pravilnika provodit će se između upravnog tijela aerodroma, Komiteta korisnika aerodroma i pružatelja zemaljskih usluga. Konsultacije će se, između ostalog, odnositi na cijene onih zemaljskih usluga za koje su odobrena izuzeća iz člana 10. stav (1) tačka b) ovog Pravilnika, kao i na organizaciju pružanja tih usluga. Konsultacije će se provoditi najmanje jednom godišnje.

(2) Svaki subjekat iz stava (1) ovog člana može uložiti prigovor BHDCA ukoliko smatra da su mu kao rezultat konsultacija povrijeđena prava ili da će doći do narušavanja ciljeva ovoga Pravilnika.

(3) O prigovoru iz stava (2) ovoga člana odlučuje generalni direktor BHDCA.

Član 14.

(Pravila ponašanja)

(1) BHDCA može, po potrebi, na zahtjev upravnog tijela aerodroma:

a) zabraniti pružatelju zemaljskih usluga ili korisniku aerodroma pružanje ili samostalno obavljanje zemaljskih usluga ako taj pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik aerodroma ne poštuje pravila koja su mu postavljena kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje aerodroma;

b) posebice zatražiti od pružatelja zemaljskih usluga na aerodromu da na pošten i nediskriminirajući način sudjeluje u vršenju obveze obavljanja javne usluge, kako je propisano nacionalnim zakonom ili pravilima, uključujući i obvezu da osigura neprekidno pružanje usluga.

(2) Pravila iz stava (1) ovog člana moraju biti u skladu sa sljedećim načelima:

a) moraju se primjenjivati na nediskriminirajući način na različite pružatelje zemaljskih usluga i korisnike aerodroma;

b) moraju biti vezana uz cilj koji se namjerava postići;

c) ne smiju u praksi ograničavati pristup na tržište ili slobodu samostalnog obavljanja usluga na razinu ispod one predviđene ovim pravilnikom.

(3) Protiv odluke BHDCA može se pokrenuti upravni spor.

Član 15.

(Pristup infrastrukturi)

(1) Pružatelji zemaljskih usluga i korisnici aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge moraju imati pristup infrastrukturi aerodroma u mjeri koja je potrebna za obavljanje njihovih djelatnosti. Ako upravno tijelo aerodroma ili, kada je to prikladno, tijelo javne vlasti ili drugo tijelo koje ima kontrolu nad upravnim tijelom aerodroma, postavlja uslove glede tog pristupa, ti uslovi moraju biti odgovarajući, objektivni, transparentni i nediskriminirajući.

(2) Prostor za pružanje zemaljskih usluga na aerodromu mora biti dostupan svim na tom aerodromu ovlaštenim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge, u opsegu potrebnom za ostvarenje njihovih prava, i da bude omogućeno pošteno i djelotvorno tržišno takmičenje utemeljeno na odgovarajućim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim pravilima i kriterijima.

(3) Upravno tijelo aerodroma može odrediti taksu za pristup infrastrukturi aerodroma prema odgovarajućim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

(4) Pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik aerodroma koji samostalno obavlja zemaljske usluge, a kojem je na osnovu primijenjenih uslova pristupa infrastrukturi iz stava (1) do (3) ovog člana povrijeđeno pravo pristupa infrastrukturi aerodroma, može uložiti žalbu BHDCA u roku od 15 dana od povrede tog prava.

POGLAVLJE IX – UZAJAMNOST

Član 16.

(Uzajamnost)

(1) BHDCA može potpuno ili djelimično da obustavi ispunjenje obaveza koje proizilaze iz ovog pravilnika ako raspolaže saznanjima da strana država pravno ili faktički nije odobrila pružaocima usluga zemaljskog opsluživanja iz Bosne i Hercegovine ili korisnicima aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge:

- a) isti tretman koji imaju pružaoci zemaljskih usluga i korisnici aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge tih zemalja u Bosni i Hercegovini,
- b) isti tretman koji imaju pružaoci zemaljskih usluga i korisnici aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge s poslovnim sjedištem u toj državi,
- c) isti tretman koji imaju pružaoci zemaljskih usluga i korisnici aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge iz trećih država.

(2) Trećom državom iz stava (1) ovog člana smatra se država koja nije potpisnica ECAA Sporazuma.

(3) Ukoliko BHDCA ima saznanja da neka država potpisnica ECAA Sporazuma postupa protivno stavu (1) ovog člana, BHDCA o tome obavještava Zajednički komitet ECAA Sporazuma.

(4) Tek ako postupak pred Zajedničkim komitetom ECAA Sporazuma završi bez rješenja, BHDCA može u potpunosti ili djelimično obustaviti ispunjenje obaveza koje proizlaze iz primjene ovoga Pravilnika prema pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge iz te države.

POGLAVLJE X – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.

Broj: 1-3-02-59-5/11

Banja Luka, 05.02. 2013. godine

GENERALNI DIREKTOR

Đorđe Ratkovića, s.r.

DODATAK I

POPIS ZEMALJSKIH USLUGA

1. Zemaljska administracija i nadzor obuhvaćaju:

1.1. usluge predstavljanja i veze s lokalnim vlastima ili bilo kojim drugim tijelom, isplate u ime korisnika aerodroma i osiguravanje uredskog prostora njegovim predstavnicima;

1.2. nadzor ukrcaja, slanje i primanja poruka i telekomunikacije;

1.3. rukovanje, pohrana i upravljanje sredstvima za utovar;

1.4. sve ostale usluge nadzora prije, tijekom i nakon leta, te sve ostale administrativne usluge po zahtjevu korisnika aerodroma.

2. Rukovanje s putnicima obuhvaća sve vrste pomoći pri dolasku, odlasku, transferu ili tranzitu putnika, uključujući pregled karata i putnih isprava, registraciju prtljage i njezin prijenos do prostora za razvrstavanje.

3. Rukovanje s prtljagom obuhvaća rukovanje prtljagom u prostoru za razvrstavanje, razvrstavanje prtljage, pripremu za odlazak, utovar i istovar iz sredstava namijenjenih prevozu od zrakoplova do prostora za razvrstavanje i obratno, te transport prtljage iz prostora za razvrstavanje do prostora za podizanje prtljage.

4. Rukovanje s teretom i poštom obuhvaća:

4.1. za teret: fizičko rukovanje pri izvozu, transferu i uvozu tereta, rukovanje s dokumentacijom tereta; carinski postupci i provedba svih zaštitnih postupaka prema dogovoru strana ili zahtjevima okolnosti;

4.2. za poštu: fizičko rukovanje dolaznom i odlaznom poštom, rukovanje s dokumentacijom pošte i provedba svih zaštitnih postupaka prema dogovoru strana ili zahtjevima okolnosti;

5. Rukovanje na stajanci obuhvaća:

5.1. raspoređivanje zrakoplova pri dolasku i odlasku;

5.2. pomoć pri pakiranju zrakoplova i osiguravanje odgovarajućih sredstava;

5.3. vezu između zrakoplova i pružatelja usluga na zračnoj strani (*air-side supplier of services*);

5.4. utovar i istovar zrakoplova, uključujući i osiguravanje i upravljanje odgovarajućim sredstvima, te prevoz posade i putnika između zrakoplova i terminala i prevoz prtljage između zrakoplova i terminala;

5.5. osiguravanje i upravljanje odgovarajućim jedinicama za pokretanje motora;

5.6. pokretanje zrakoplova pri dolasku i odlasku, te osiguravanje i upravljanje odgovarajućim sredstvima;

5.7. prevoz, utovar u zrakoplov odnosno istovar iz zrakoplova hrane i pića.

6. Usluge zrakoplovima obuhvaćaju:

6.1. vanjsko i unutarnje čišćenje zrakoplova, održavanje sanitarnih prostora i usluge opskrbe vodom;

6.2. hlađenje i grijanje kabine, uklanjanje snijega i leda, odleđivanje zrakoplova;

6.3. preuređivanje kabine odgovarajućom opremom; pohrana te opreme.

7. Rukovanje gorivom i mazivom obuhvaća:

7.1. organizaciju i izvršenje operacija punjenja i pražnjenja goriva, uključujući i pohranu goriva i kontrolu kvalitete i količine pošiljaka goriva;

7.2. nadopunjavanje zaliha ulja i ostalih tekućina.

8. Održavanje zrakoplova obuhvaća:

8.1. redovno održavanje prije leta;

8.2. izvanredno održavanje koje traži korisnik aerodroma;

8.3. nabavu i upravljanje rezervnim dijelovima i odgovarajućom opremom;

8.4. zahtjeve za ili rezervacije parkirnog i/ili hangarskog prostora.

9. Operacije vezane uz letenje i administracija posade obuhvaćaju:

9.1. pripremu leta u polaznoj aerodromu ili na bilo kojem drugom mjestu;

9.2. pomoć tijekom leta uključujući i ponovnu otpremu prema potrebi;

9.3. usluge nakon leta;

9.4. administracija posade.

10. Zemaljski prevoz obuhvaća:

10.1. organizaciju i izvršenje prevoza posade, putnika, prtljage, tereta i pošte između različitih terminala iste aerodroma, uz isključenje istog prevoza između zrakoplova i bilo kojeg drugog mjesta u krugu iste aerodroma;

10.2. bilo kakav posebni prevoz koji zatraži korisnik aerodroma.